

Одрживост решења Регионалног стамбеног програма у Србији

Одрживост решења Регионалног стамбеног програма у Србији

Београд, новембар 2020. године

Napomena: Stavovi izrečeni u publikaciji pripadaju isključivo autoru i njegovim saradnicima i ne predstavljaju nužno zvanični stav Misije OEBS-a u Srbiji ni Kancelarije Visokog komesarijata Ujedinjenih nacija za izbeglice u Srbiji.

Svi pojmovi koji su u analizi upotrebljeni u muškom gramatičkom rodu obuhvataju muški i ženski rod lica na koja se odnose

Садржај

Резиме

Увод

Методологија

Локација домаћинства корисника РСП и понуђена решења

Профил подносилаца захтева који испуњавају услове

Профил домаћинства корисника

Стамбени услови и средства за живот

Закључци

Прилог – анкетни упитник

Резиме

УНХЦР и ОЕБС (у складу са својим мандатом у свакој од земаља и према постојећим капацитетима) пружају подршку партнерским земљама путем праћењем напретка пројеката по земљама у оквиру Регионалног стамбеног програма (РСП) у погледу корисника и извештавањем донатора. Сврха анализе представљене у овом извештају је да омогући процену стања корисника РСП у Србији, што ће служити Комесаријату за избеглице и миграције Републике Србије као основа за анализу првенствено а) социјално-економских аспеката и б) постојање допунских мера како би се потврдила одрживост решења усмерених на интеграцију које се пружају корисницима РСП, и да би се идентификовали евентуални недостаци.

Статистичке податке и закључке представљене у овом извештају водећа институција, Комесаријат за избеглице и миграције, даље ће користити за свеобухватне унакрсне провере и поређење података ускладиштених у бази података, како би утврдила који фактори доприносе појави одређеног резултата или који доводе до појаве неког тренда или обрасца, у сврху интервенције путем усвајања мера заснованих на доказима, те адекватних корективних механизма за сваки од утврђених недостатака.

У суштини, извештај показује да су корисници у потпуности искористили стамбена решења имплементирана путем РСП, с тим да преостају да се заврше неки детаљи у смислу опремања или изградње објекта. Процес интеграције је такође у великој мери завршен, али овде неке аспекте треба додатно подржати. Наиме, готово сви корисници осећају да су добро прихваћени у локалној заједници и задовољни су да су њихови стамбени проблеми коначно решени. Међутим, будући да су корисници РСП високо осетљива група, они се и даље имају потешкоћа у побољшању свог економског положаја. Стога, подршка њиховом економском оснаживању треба да буде приоритет у будућности.

Три четвртине нашег узорка чине избеглице из Хрватске, а једну четвртину избеглице из Босне и Херцеговине. Избеглице из Хрватске пре бирају доделу грађевинског материјала, док се избеглице из Босне и Херцеговине радије опредељују за новоизграђене станове.

Жене подносиоци захтева које имају право на помоћ бирају двоструко чешће изграђене станове од мушких подносилаца (35% односно 18%), док су се мушки подносиоци захтева за помоћ из РСП чешће опредељивали за пакете грађевинског материјала или куповину сеоске куће.

98% испитаника добило је стамбену подршку на територији на којој су већ живели. Међу онима који су променили град/општину пребивалишта готово су све лица која су се определила за куповину сеоске куће или изградњу монтажне куће у сеоском насељу.

Најизраженији проблем у вези са личним документима је тај што готово петина корисника РСП још увек нема пребивалиште или боравиште пријављено на адреси на којој се налази стамбено решење. Иза тога могу стајати различити разлози: деца која не желе да промене школу, одрасли који не желе да промене изабраног лекара итд. Када су у питању остала питања, ситуација је врло добра. Мали број лица која не поседују држављанство заправо су новорођенчад за коју родитељи још увек нису прибавили уверење о држављанству.

Мања домаћинства су била склонија да се одлуче за изграђене станове, док су већа домаћинства пре бирала пакете грађевинског материјала или монтажне куће. Три четвртине испитаника каже да чланови њихових породица који су наведени у уговору о стамбеном решењу тренутно живе у истом домаћинству са њима, док остали кажу да „неки од чланова живе са њима, али не сви“. Деца и стари, у комбинацији, могу учинити да проблем издржавања буде још израженији у овим домаћинствима. Међутим, у складу са негативним демографским трендом у Србији, само 30% домаћинстава корисника РСП имају децу (млађу од 15 година). Број старијих лица у популацији корисника РСП је такође мали. Висока заступљеност издржаваних чланова представља изазов за 12% домаћинстава која у домаћинству имају више од 50% издржаваних чланова (деце или старих). Ова домаћинства су заступљена у сва три региона и корисници су свих типова стамбених решења.

Није забележено ниједно озбиљно здравствено питање код 84% чланова домаћинстава корисника РСП, што је лошији резултат него код становништва Србије (око 90%). Физички хендикеп је пријављен код 8%, а код много мањег процента лица су присутни други здравствени проблеми. Озбиљна хронична болест која погађа независно свакодневно функционисање пријављена је код 2% чланова породица испитаника.

Готово половина корисника РСП је запослена (49%). Још 24% су у пензији и примају пензију, 2% су примаоци новчане социјалне помоћи, а 21% је незапослено. Остали су финансијски зависни чланови (углавном жене домаћице). У односу на остале, пензионисана лица се чешће опредељују за изграђене станове. Међутим, када посматрамо све чланове анкетираних домаћинстава, стопа активности је слична оној за Србију уопштено (57,5% односно 55,2%), али је стопа незапослености много већа него у Србији уопште (31% односно 11%). 28% домаћинстава нема ниједног запосленог члана, а

у случајевима када их има, углавном је запослено само једно лице. Велики удео наших испитаника, 29%, наводи да је један или више чланова њихових породица пријављен у Националној служби за запошљавање (НСЗ). Међутим, само четвртина њих је пријавила да су ти чланови од НЗС корисници активних мера запошљавања. Чак и мање од тога, само 3% пријавило је да су неки од незапослених чланова њихових домаћинстава добили новчану или саветодавну помоћ за samozapošljavanje или покретање приватног посла.

Када погледамо приходе корисника РСП, ситуација је забрињавајућа. У нашем узорку постоји 12% домаћинстава која не остварују никакав приход, било од формалног запослења, пензијских примања или новчане социјалне помоћи. У још 23% домаћинстава мање од половине чланова остварује приход. Још један показатељ који показује ниво сиромаштва породица РСП јесте удео породица које примају новчану социјалну помоћ, а што чини 6%, и двоструко је већи него код опште популације Србије. Домаћинства корисника РСП тешко састављају крај с крајем - 93% њих је изјавило да има потешкоћа у том погледу, а 23% да им је то веома тешко. С друге стране, нема много домаћинстава која имају потешкоћа у плаћању својих дажбина (рачуни за комуналне услуге, станарина итд.). Ове бројке указују на високу стопу финансијски угрожених домаћинстава у РСП. Такође је вредно напоменути да је нешто јача тенденција такве рањивости у централној Србији него у Београду, док је та тенденција много израженија уколико се упореди са Војводином.

У односу на претходни налаз овде додајемо да 6% домаћинстава има члана који се суочава са потешкоћама у остваривању свог права на пензију у Србији, док 11% домаћинстава има члана који се суочава са истим проблемом у другој партнерској земљи.

Што се тиче инфраструктурне опремљености РСП решења, 2% домаћинстава немају ни текућу воду ни пумпу за воду, што значи да ручно користе бунар. Ради се углавном о кандидатима који су изабрали куповину сеоске куће или пакете грађевинског материјала и потребно је додатно праћење након завршетка уградње примљеног материјала. Слично се односи на канализацију и септичку јаму - 1% домаћинстава немају ниједно. Већина их живи у стамбеној јединици за коју им је био потребан пакет грађевинског материјала. Недостатак електричне енергије, као и унутрашњег купатила (по 1%), искључиво се односи на домаћинства која су добила пакете грађевинског материјала (још увек су у фази уградње материјала) и живе у Војводини. Недостатак интернета је очекивано најтипичнији за домаћинства која су се определила за сеоску кућу (49%) и посебно у централној Србији, али је овај проблем такође присутан и међу домаћинствима која су одабрала и друга стамбена решења (30-40% њих). С друге стране, недостатак уличне расвете и асфалтираних приступних путева најприсутнији је код оних који су одабрали монтажне куће и чешће се јавља у централној Србији него у Београду или Војводини.

Од анкетираних домаћинстава, 3% њих нема јавни превоз и код 3% се здравствена установа не налази у кругу од 10 км од њиховог места пребивалишта, што је релевантни показатељ одрживости за неку локацију. Неиспуњеност ова два мерила је присутнија код корисника сеоских кућа и монтажних кућа него код осталих. За 5% домаћинстава не постоји прехранбена продавница на удаљености од 2 км. Близина прехранбене продавнице већи је проблем за станаре новоизграђених станова и власнике монтажних кућа него за остале. Само је 1/3 оних којима недостаје школа или 1/4 оних који немају вртић у близини, а имају децу у породици, што чини 1,5% укупног узорка домаћинстава.

Сасвим је очигледна разлика између 3 региона у недостатку подршке локалне администрације корисницима РСП (обезбеђивање дозвола и друга административна питања). Корисници из Београда су ову подршку добили у 7% случајева, војвођански корисници у 34% случајева и корисници из централне Србије у 43% случајева.

Коначно, показатељи социјалне интеграције показују да су корисници РСП добро прихваћени у својим локалним заједницама и да су случајеви непријатељског понашања сконцентрисани на одређеним локацијама.

Увод

Овај извештај има за циљ да пружи поуздане закључке засноване на доказима како би се проценила одрживост решења која се нуде корисницима Регионалног стамбеног програма (РСП) у Србији. РСП је заједничка иницијатива Босне и Херцеговине, Хрватске, Црне Горе и Србије, чији је циљ решавање стамбеног питања и обезбеђивање трајних решења за избеглице и расељена лица широм региона. Корисници РСП су најрањивије избеглице и бивше избеглице које су расељене као последица сукоба током 1990-их година у бившој Југославији. Програм финансијски подржава низ међународних актера, пре свега Европска унија и Сједињене Државе.

РСП се спроводи кроз потпројекте у свакој земљи учесници. Сваки потпројекат подлеже одобрењу УНХЦР / ОЕБС у вези са:

- а) подручјима где се налазе одабране локације (аспекти одрживости),
- б) избору општина (број рањивих избеглица и бивших избеглица које бораве у општини и изгледи за интеграцију на поменутој локацији), и
- ц) врстом и бројем понуђених стамбених решења (адекватност).

Од првобитних 16.780 стамбених решења за која је предложено да се финансирају из РСП за Србију, приближно 7.688, или 46%, је одобрено и сада је у припреми за испоруку. Предвиђена стамбена решења укључују:

1. изградња станова за издавање / куповину;
2. куповина сеоских кућа;
3. испорука монтажних кућа;
4. испорука пакета грађевинског материјала и
5. изградња станова социјалног становања у заштићеним условима.

УНХЦР и ОЕБС (у складу са својим мандатом у свакој од земаља и према постојећим капацитетима) пружају подршку партнерским земљама надгледањем напретка пројеката по земљама у погледу корисника и извештавају донаторе. То између осталог укључује

потврђивање да су изабрани корисници Регионалног стамбеног програма (у даљем тексту РСП) она лица која су се квалификовала као најугроженија у складу са критеријумима рањивости које су заједнички дефинисали УНХЦР и партнерске земље. Ови критеријуми укључују, између осталог, недостатак редовних прихода, вишегенерацијске породице, породице са малолетним лицима, самохране породице, особе са инвалидитетом. Кључни показатељ у РСП је број и врста понуђених стамбених решења, **док је кључни резултат одрживост понуђених решења**, било у контексту интеграције или реинтеграције. УНХЦР и ОЕБС такође имају задатак да заједнички надгледају аспекте одрживости, док је примена и достизање постављених циљева у том погледу одговорност сваке партнерске земље понаособ. Да би се утврдили аспекти одрживости, прикупљене су три врсте података о:

- а) техничким аспектима
- б) друштвено-економским аспектима и
- в) допунским мерама.

Циљна група за прикупљање ових података су корисници РСП који су већ добили помоћ у стамбеном збрињавању и који су се већ уселили у додељене стамбене јединице. Имајући у виду обим решења која су у припреми за испоруку или су већ испоручена, закључено је да је утврђивање научно веродостојног узорка и релевантне методологије за праћење је кључно за успостављање ефикасног и делотворног процеса који ће пружити веродостојне податке, указати на потенцијалне недостатке, и потом служити за обезбеђивање одговарајућих корективних мера, а све унутар раздобља одређеног за имплементацију РСП, који истиче у јуну 2022. године.

У склопу таквог програмског оквира, сврха анализе представљене у овом извештају је да омогући процену стања корисника РСП у Србији, што ће служити Комесаријату за избеглице и миграције Републике Србије као основа за анализу првенствено а) социјално-економских аспеката и б) постојање допунских мера како би се проценила одрживост решењакоје се пружају корисницима РСП у процесу интеграције, те да се идентификују евентуални недостаци. Закључци треба да послуже као смернице за формулисање будућих програмских интервенција које за циљ имају отклањање свих уочених недостатака, побољшање заштите и пружање неопходне помоћи.

Сврха ове анализе је да служи као средство којим ће се руководити првенствено Комесаријат за избеглице и миграције, али и остала ресорна министарства, приликом развијања и спровођења корективних механизма неопходних за отклањање уочених

недостатака у приступу правима, одрживости понуђених решења те обезбеђивању одрживе интеграције.

|

Методологија

У сврху постизања циља ове анализе да се омогући процена ситуације у којој се налазе корисници РСП-а у Србији, применили смо комбиновану квантитативну и квалитативну стратегију.

Квантитативно истраживање засновано је на изради анкете. Анкетни упитник садржао је основна социјално-демографска питања о подносиоцу захтева за РСП и члановима његовог / њеног домаћинства, основна питања о обезбеђеном стамбеном решењу, као и релевантна питања о социо-економском положају домаћинства, интеграцији у локалну заједницу и индикаторима рањивости.

Узорак за ово истраживање је одређен као стратификовани случајни узорак. Испитаници су изабрани са листе подносилаца захтева који су добили подршку кроз програм стратификован у 3 територијална слоја: Београд, Војводина и Централна Србија. Стратификација је дефинисана пропорционално учешћу 3 региона у укупној листи подносилаца захтева који су већ добили помоћ: 29% у Београду, 50% у Војводини и 21% у Централној Србији. Величина узорка је била 800, што је подразумевало подношљиву грешку од 2,5. Одабрали смо 800 испитаника и 200 резерви. Након провере квалитета, завршили смо са 795 попуњених упитника у складу са предложеном схемом стратификације. Подаци су прикупљени у 96 од 193 града/општине у Србији (Косово и Метохија су изостављени). Број прикупљених упитника по граду / општини кретао се од 1 до 87. Највећи број прикупљен је у београдским општинама Земун (87) и Палилула (56)¹, а затим следе две општине из Војводине, Рума и Стара Пазова (по 25).

Квалитативно истраживање засновано је на дискусијама фокусних група (ДФГ) са корисницима и корисницама. На крају 2018. године одржано је пет ДФГ-а као припремна активност у утврђивању методологије, док је 10 ДФГ одржано у другој половини 2019. године. Учесници и учеснице у потоњем циклусу ДФГ-а били су корисници и кориснице који су добили помоћ најмање шест месеци пре одржавања фокус група. Укупно 127 корисника учествовало је у ДФГ, (75 мушкараца и 52 жене), представљајући тако 117 од 507 породица, корисника и корисница РСП-а, на територији 14 општина у Србији. При

¹ У Београду вишеспратне зграде доминирају као решење, док је у мањим општинама испорука грађевинског материјала много већа.

томе су била заступљена сва четири типа стамбених решења. Била су заступљена сва четири типа стамбених решења.

Табела 1. Врста стамбеног решења, локација ДФГ и учесника

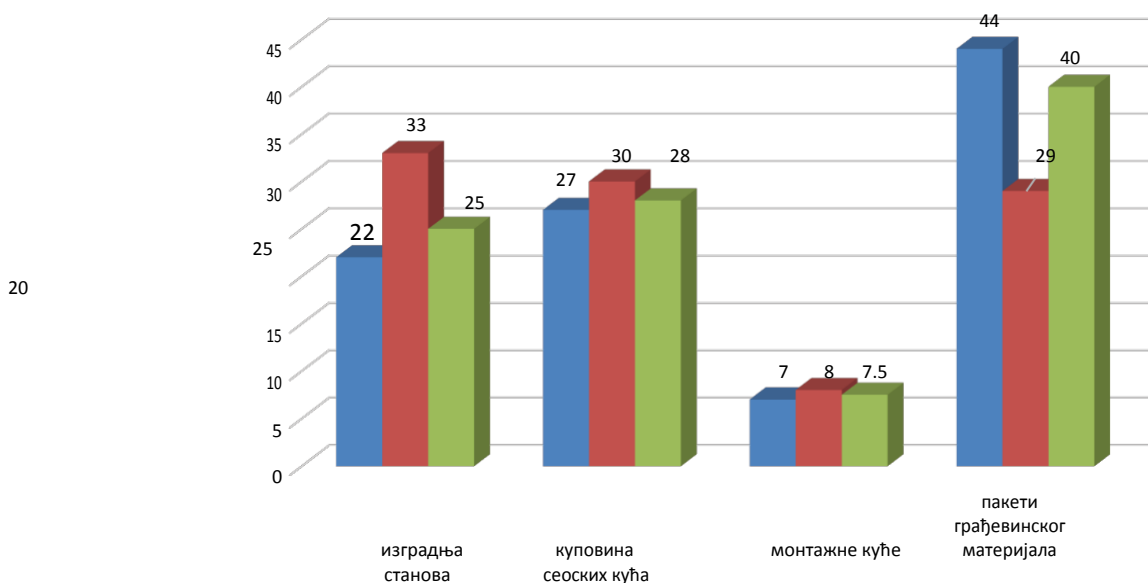
ДФГ	Врста решења	Локација	Број корисника	Учесници у ДФГ	Породице
1.		Параћин и Ћићевац	37	12	12
2.	Сеоске куће	Уб и Лајковац	24	12	12
3.		Кикинда и Нови Бечеј	26	11	11
4.	Грађевински материјал	Шид	24	12	12
5.		Лозница	22	11	11
6.		Суботица	60	11	11
7.	Монтажне куће	Смедерево и Смед. Паланка	18	16	12
8.	Станови	Ариље	15	16	14
9.		Зрењанин	11	14	10
10.		Земун (Камендин)	270	12	12
Укупно		14 градова/општина	507	127	117

Локација домаћинства корисника РСП и понуђена решења

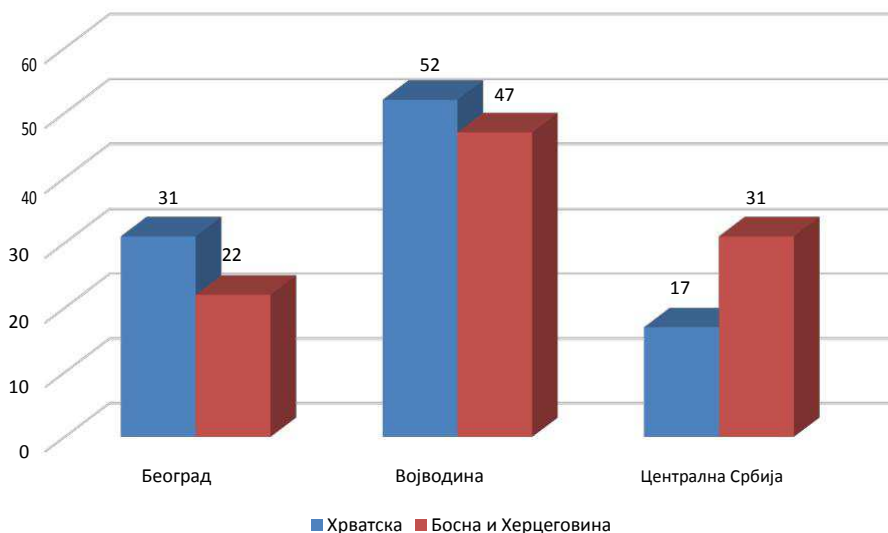
На почетку желимо да истакнемо да је 98% испитаника добило стамбену подршку на територији на којој су већ живели, што укључује и 12% оних који су се управо преселили из једне београдске општине у другу. Међу онима који су променили град / општину пребивалишта да би добили стамбено решење, готово сви су корисници који су се одлучили да прихвате куповину сеоске куће или изградњу монтажне куће на грађевинској парцели коју су стекли у сеоском насељу. Ово је био очекиван резултат за оне који су изабрали та решења имајући у виду да велика већина избеглица које су се пријавиле за РСП живе у градским насељима. У нашем узорку била су само два случаја (0,25%) оних који су се преселили у урбана насеља у којима су добили подршку РСП у 2018. односно 2019. години. Ово осигурава добре изгледе за интеграцију и друштвено укључивање корисника РСП у локалне заједнице. Стога није ни чудо што они који су се уселили у изграђене станове намеравају да их откупе - нико од њих није навео да не намерава то да учини, док само 5% њих није још увек сигурно у вези с тим.

Друга важна ствар коју треба нагласити је да се 96% испитаника већ уселило у стамбене јединице на које су остварили право у оквиру РСП-а. Преосталих 4% чине они који још нису уградили у потпуности пакет грађевинског материјала или којима изградња монтажне куће није довршена. Ових 4% изостављамо из анализе квалитета стамбене јединице која је била предмет РСП помоћи. Остатак упитника важи за цео узорак јер не мењају место пребивалишта.

Три четвртине нашег узорка чине избеглице из Хрватске, а једна четвртина су избеглице из Босне и Херцеговине. Ове две групе се незнатно разликују у погледу територијалне расподеле и преферираног типа стамбеног решења (слика 1). Избеглице из Хрватске се чешће одлучују за грађевински материјал од избеглица из Босне и Херцеговине који се, с друге стране, чешће одлучују за изграђене станове.

Слика 1. Преферирана решења РСР по земљи порекла, у %

Избеглице из Хрватске и Босне и Херцеговине живе на територији целе Србије, али је позната чињеница да су први нешто више заступљени у Београду, док други чешће живе у Централној Србији (слика 2).

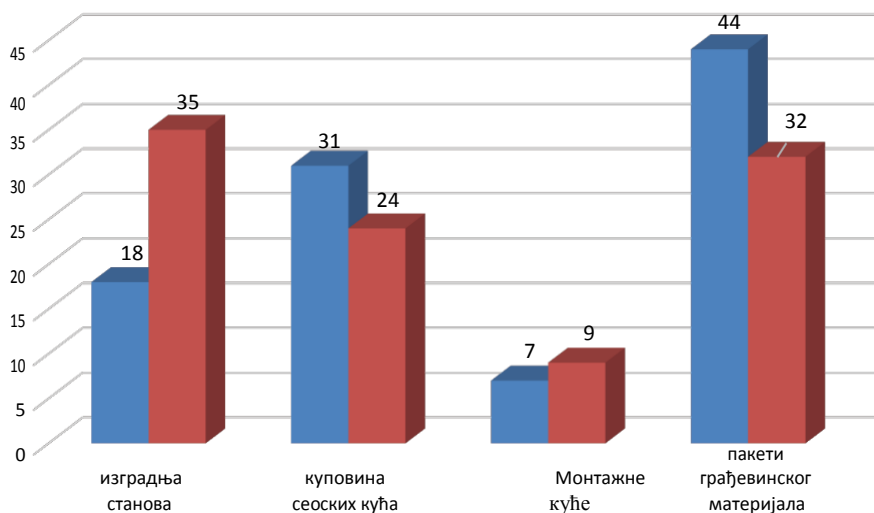
Слика 2. Регионална расподела, по земљи порекла, у %

У дискусијама фокус група (ДФГ) готово сви учесници су нагласили да је добијена стамбена подршка позитивно утицала на квалитет живота и економски положај њихових породица. С једне стране смањили су трошкове становања, а комуналне услуге су им постале доступније. Међутим, неки учесници ДФГ су се жалили на процес реализације помоћи, као и на квалитет материјала, квалитет градње, информације о правима и дужностима корисника, дужностима добављача и улози и квалитету надзора.

Профил подносилаца захтева који испуњавају услове

Готово две трећине интервјуисаних подносилаца су мушкарци (62%), док су жене подносиатељке у 38% случајева. Иако ова чињеница не мора да буде везана за њихову старост или просечну величину домаћинства, испоставило се да је од значаја када се посматра у вези са одабраним стамбеним решењем. Наиме, подносиатељке захтева које испуњавају услове двоструко чешће бирају изграђене станове него што то чине мушкарци (35%, у односу на 18%), док се мушки подносиоци захтева за РСП чешће одлучују за пакете грађевинског материјала или куповину сеоске куће.

Слика 3. Утицај пола подносилаца захтева на преферирано стамбено решење, у %

Просечна старост интервјуисаних подносилаца захтева за РСП је 54 године. Једна трећина њих је старија од 60 година, 41% их има између 46 и 60 година, 24% њих је у доби између 31 и 45 година, а само 1,5% је млађе од 30 година. Подносиоци захтева су према старости подједнако распоређени по регионима у Србији и њихова старост нема утицаја на њихово опредељивање у погледу избора типа стамбеног решења.

Што се тиче образовног профила корисника, њих 19% је завршило основно образовање или само неколико разреда, 68% поседује диплому средње школе, док је 13% стекло факултетску диплому. Они су неједнако распоређени по регионима у Србији, и различито су се опредељивали у погледу жељеног типа стамбеног решења. Више је оних са завршеним факултетским образовањем у Београду, док је оних са најнижим образовањем највише у Војводини. Корисници са највишим образовањем се чешће одлучују за изграђене станове у односу на друга решења, док се они са најнижим образовањем у поређењу са другим образовним групама чешће опредељују за сеоске куће.

Готово половина подносилаца захтева за РСП је запослена (49%). Док су 24% њих пензионери који примају пензију, 2% су примаоци новчане социјалне помоћи, а 21% њих су незапослени. Остали су финансијски издржавани чланови (углавном домаћице).

Слика 4. Друштвени положај подносилаца захтева за РСП, у %

У Београду је нешто мање незапослених подносилаца захтева који испуњавају услове за стамбено збрињавање него у другим регионима, што је последица већег удела пензионера. Због тога се пензионери у поређењу са осталим радије одлучују за изграђене станове као стамбено решење.

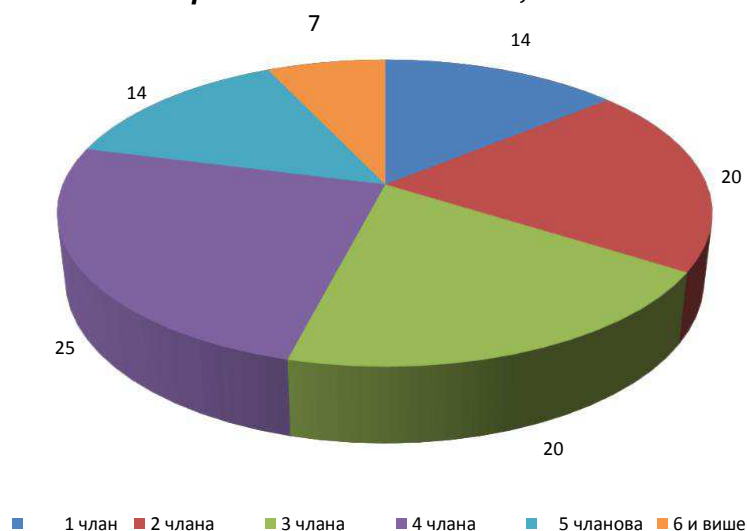
На питање о постајању инвалидитета, 75% испитаника је одговорило да нема здравствених потешкоћа тог типа. Најчешће пријављени здравствени проблем је „физичка болест“ (12%), која је праћена другим проблемима као што су проблеми са видом, слухом итд. Међутим, било је и 4% подносилаца захтева за РСП који су пријавили озбиљну хроничну болест која онемогућава независно функционисање. Збрињавајуће је чињеница да 4% РСП корисника нема регулисано здравствено осигурање. С друге стране, из ове групе само је једна особа пријавила озбиљан здравствени проблем.

Остала питања личних докумената корисника РСП-а такође су у великој мери решена. Готово сви имају држављанство, личне карте или одговарајућу избегличку легитимацију. Међутим, постоји чак 16% испитаника који нису пријављени на адреси на којој се налази РСП решење на које су остварили право без обзира о којем типу решења се ради, иако већина њих већ живи у тој стамбеној јединици.

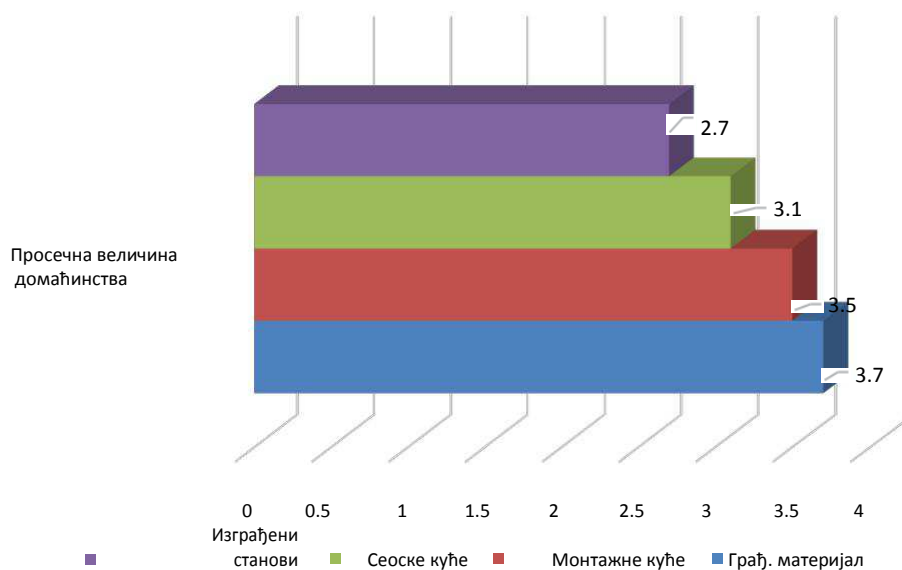
Профил домаћинства корисника

Величина домаћинства корисника РСП слична је оној у Србији уопште - и у просеку износи 3,3 члана. Удео домаћинства различитих величина приказан је на слици 5. испод.

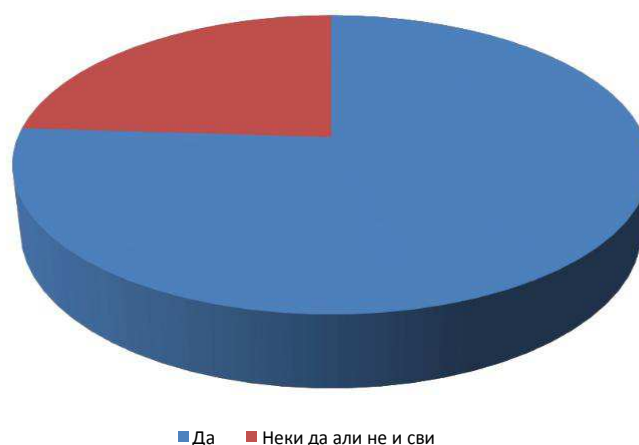
Слика 5. Удео домаћинства различитих величина, % домаћинства

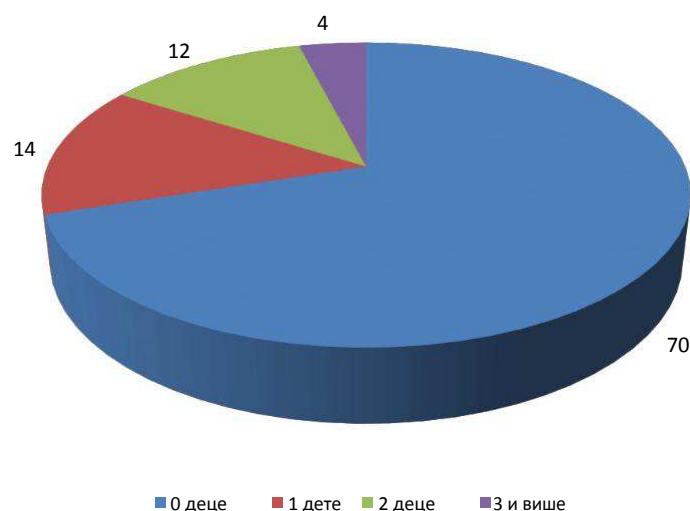
Мања домаћинства чине већи удео међу онима који су се определили за изграђене станове, док су се истовремено већа домаћинства чешће опредељивала за пакете грађевинског материјала или монтажне куће (слика 4).

Слика 6. Просечна величина домаћинства по врсти решења РСП

Испитанике смо питали да ли сви чланови њихових породица који су наведени у уговору о стамбеном решењу тренутно живе са њима у истом домаћинству. Три четвртине је рекло „да“, док је једна четвртина рекла „неки да, али не и сви“.

Слика 7. Да ли чланови домаћинства наведени у уговору живе у истом домаћинству са вама?

Што се тиче старости домаћинстава корисника РСП, просечна старост за цео узорак износи 43,6, што је готово исто као и национални просек за Србију (43,2). У складу са негативним демографским трендом у Србији децу (млађу од 15 година) има само 30% домаћинстава корисника РСП-а.

Слика 8. Број деце по домаћинству, % домаћинстава

Број старих у популацији корисника РСП је мали. Седамдесет и три процента домаћинстава нема чланова старијих од 67² године, 21% има једног таквог члана, а 6% има два или три таква члана.

Деца и стари, у комбинацији, могу учинити да проблем издржавања буде још израженији у овим домаћинствима. Ово представља изазов за 12% домаћинстава која у домаћинству имају више од 50% издржаваних чланова (децу или старе). Међутим, ова домаћинства нису груписана, већ су пропорционално распрострањена по регионима и учешћу у типовима стамбених решења.

У вези с тим, додајемо податак да ниједан озбиљан здравствени проблем није забележен код 84% чланова домаћинства корисника РСП, што је лошији резултат него код опште популације у Србији (око 90%). Болест која узрокује физичке здравствене проблеме пријављена је код 8% популације РСП корисника, док је далеко мањи проценат оних који пријављују друге здравствене проблеме. Озбиљна хронична болест која утиче на свакодневно самостално функционисање пријављена је код 2% чланова породица испитаника.

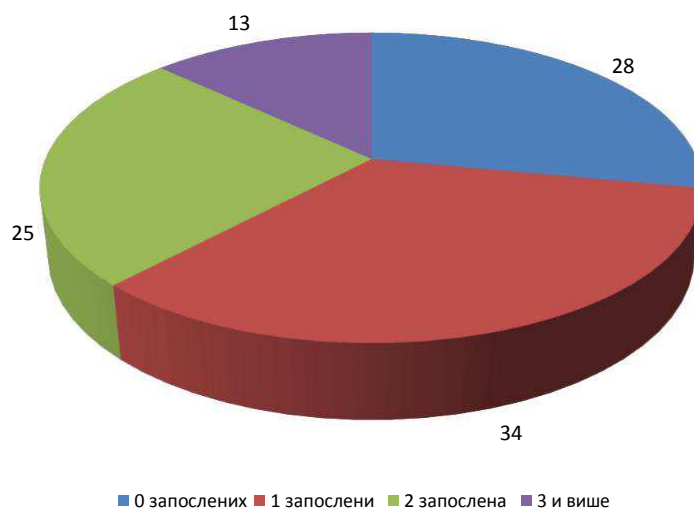
Следеће питање од важности за социјално-економски положај корисника РСП је запошљавање и остваривање прихода. То процењујемо кроз два показатеља: број запослених особа у домаћинству и број чланова који остварују приходе у домаћинству. Најпре ћемо представити социјални положај свих чланова анкетираних домаћинстава (слика 9).

² 67 је званична старосна граница за мушкарце у Србији.

Слика 9. Социјално стање чланова домаћинства корисника РСП, у %

Напомена: Право на социјалну новчану помоћ везано је за носитеља домаћинства, зато је процењени број корисника који је дат у слици 4 реалнији него што је то овде приказано.

Бројке које су представљене изнад показују да је стопа активности међу РСП корисницима слична стопи активности која важи за Србију уопште (57,5% односно 55,2%³), али је стопа незапослености много већа него за Србију уопште (31% односно 11%)⁴. У 28% домаћинстава сви чланови домаћинства су незапослени, неактивни или су у пензији, док је у 34% домаћинстава запослен само један члан. (Слика 10).

Слика 10. Број запослених чланова домаћинства, % домаћинства

³Најновији показатељи тржишта рада у Србији доступни су на <https://www.stat.gov.rs/sr-latn/oblasti/trziste-rada/anketa-o-radnoj-snazi/>

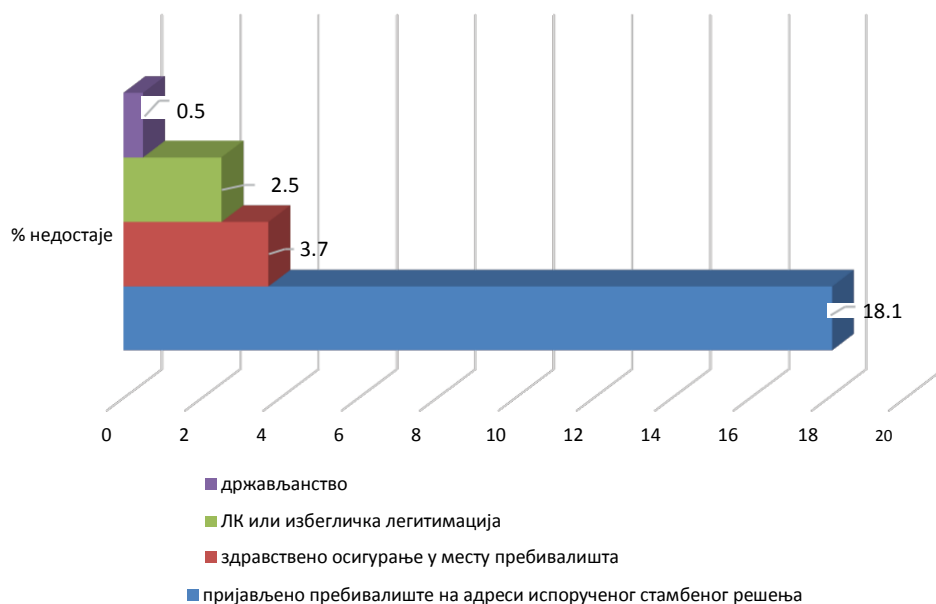
⁴ Овде истичемо да је питање које је употребљено да би се измерила незапосленост у нашој анкети није исто као питање из Анкете о радној снази Завода за статистику Републике Србије. Сходно томе, разлика између наше стопе незапослености и стопе незапослености на националном нивоу није прецизно измерена, али дефинитивно указује на знатно већу стопу незапослености међу корисницима РСП.

Суштина проблема је у чињеници да 42% домаћинстава корисника РСП-а има мање од 1/3 запослених чланова, док запослена лица чине половину или више чланова домаћинства само у 41% случајева. **То значи да су домаћинства корисника РСП зависна од других извора прихода, или су једноставно жртве сиромаштва по основу примања.** У нашем узорку налази се 12% домаћинстава која не остварују нити један приход по основу формалног запослења, пензионих или социјалних примања. Додатних 23% домаћинстава има мање од половине чланова који остварују приход, док у додатних 19% домаћинстава половина чланова остварује приходе. Ове бројке указују на високу рањивост домаћинстава корисника РСП-а по основу финансијских примања. Такође је вредно напоменути да је тенденција ка таквој рањивости нешто израженија у Централној Србији у односу на Београд, а посебно у односу на Војводину. До оваквог закључка дошло се и током ДФГ-а. **Велика већина учесника се суочава са сниженим нивоом квалитета живота те ниском стопом запослености. Корисници често обављају сезонске и слабо плаћене послове.**

У односу на претходни налаз, овде додајемо да 6% домаћинстава има члана који се суочава са **потешкоћама у остваривању свог права на пензију** у Србији, док 11% домаћинстава има члана који се суочава са истим проблемом у другој партнерској земљи.

Следеће питање од важности за социјално-економски аспект живота корисника РСП су лична документа. Питали смо за држављанство, личну карту и/или избегличку легитимацију, здравствено осигурање у месту пребивалишта, као и за пријављено пребивалиште на адреси стамбеног решења испорученог кроз РСП. На следећој слици (10) приказан је удео корисника РСП-а којима недостаје неки од горе поменутих докумената.

Слика 11. Удео чланова домаћинстава корисника РСП којима недостаје неки лични документт, у %

Пријава пребивалишта на новој адреси је документ који у највећем броју случајева није регулисан на одговарајући начин. Носитељи домаћинства / главни подносиоци захтева немају овај проблемом, док готово петина РСП корисника / чланова домаћинства још увек нема своје пребивалиште или боравиште пријављено на адреси испорученог стамбеног решења. Постоји низ различитих разлога због којих се овај поступак одлаже за касније, попут завршетка наставе у старој школи, због наставка неких поступака, избегавања промене изабраног лекара у примарној здравственој установи итд. У осталим питањима је ситуација прилично добра. Неколико лица којима недостаје држављанство заправо су новорођени за које родитељи још увек нису прибавили уверење о држављанству. Удео корисника са нерегулисаним здравственим осигурањем је много мањи него код опште популације где чини близу 10%. Ипак, с обзиром да не би требало да постоји толеранција када се ради о овим питањима, потребно је и даље наставити са пружањем подршке корисницима РСП у прибављању различитих докумената.

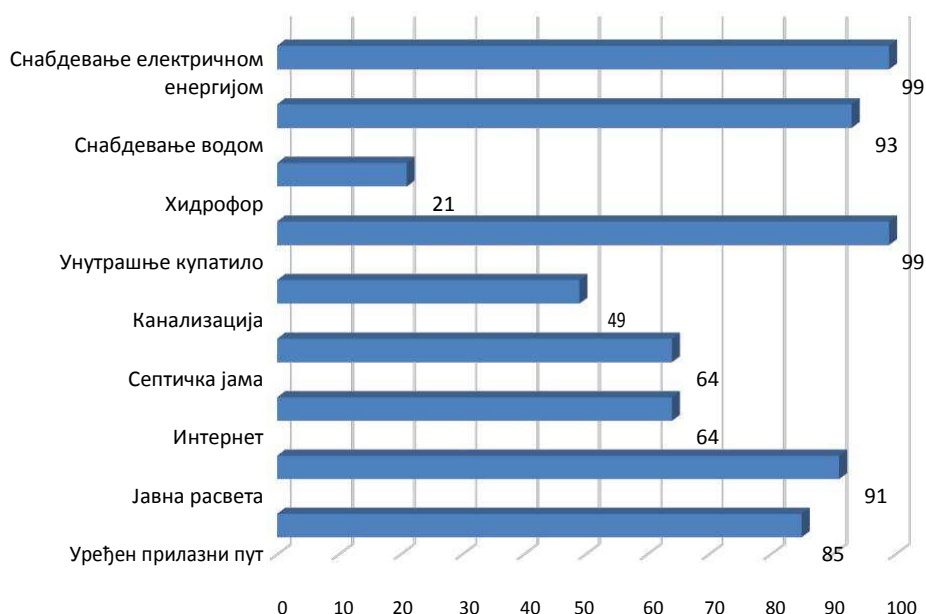
Овде додајемо налазе са ДФГ-а. Мањи број учесника је истакао да се суочавају са потешкоћама у остваривању својих права како у Србији, тако и у земљи порекла. Углавном је реч о пензионом осигурању, социјалној и породичној заштити и прибављању личних докумената. То значи да још увек постоје породице којима је потребна правна помоћ и стручна подршка како би им се омогућио приступ правима.

Услови

СТАНОВАЊА И

СРЕДСТВА ЗА ЖИВОТ

Слика 12. Основна инфраструктурна опремљеност стамбених јединица, % домаћинства

Снабдевање водом из водовода и хидрофор сматрају решењима која замењују једно друго. Међутим, 2% домаћинстава не поседује било које од ова два решења, него воду црпе ручно из бунара. То су углавном корисници који се опредељују за куповину сеоске куће или пакет грађевинског материјала. Слична је ситуација и по питању канализације и септичке јаме - 1% домаћинстава немају ниједно од ово двоје. Већина их живи у стамбеној јединици за коју су тражили пакет грађевинског материјала.

Недостатак електричне енергије, као и унутрашњег купатила, односи се искључиво на домаћинства која су добила пакете грађевинског материјала (још увек се налазе у фази уградње материјала) и која се налазе у Војводини. Овде је неопходно додатно надгледање до фазе завршетка уградње грађевинског материјала.

Недостатак интернета је очекивано најтипичније за домаћинства која су се определила за куповину сеоске куће (49%) и то посебно у Централној Србији, али среће се и међу домаћинствима која су одабрала и друга стамбена решења (30-40% њих). С друге стране, недостатак јавне расвете је најтипичнији за оне који су одабрали монтажне куће (20% њих нема јавну расвету у односу на 10% власника сеоских кућа и оних који су добили грађевински материјал, и само 3% оних који су добили изграђени стан). Слично је и са уређеним прилазним путевима: 36% монтажних кућа их нема, као ни 20% корисника пакета грађевинског материјала, те 17% власника сеоских кућа, док овај проблем не постоји за

станаре изграђених станова. Недостатак јавне расвете као и уређеног прилазног пута чешће се јавља у Централној Србији у односу на Београд или Војводину.

Мерили смо и пет показатеља квалитета локације. Велика већина домаћинстава корисника РСП живи на локацијама које задовољавају критеријуме квалитета.

Слика 13. Показатељи квалитета локације становања,% домаћинстава

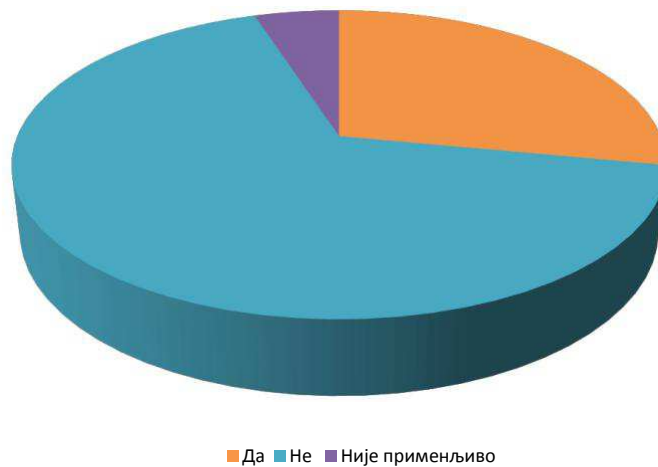
13. Показатељи квалитета локације становања,% домаћинстава

Недостатак јавног превоза и проблеми у вези са приступом здравственим установама типичније за кориснике сеоских и монтажних кућа него за друге, док је удаљеност продавнице прехранбене робе већи проблем за станаре изграђених станова и власнике монтажних кућа него за друге. Непостојање основне школе и вртића на разумној удаљености много је типичније код власника монтажних кућа (код 12%, односно 21% њих) него код власника сеоских кућа и прималаца грађевинског материјала (код 4-5% у погледу школе, и код 11-12% њих у погледу вртића), док овај проблем готово да не постоји када се ради о локацијама изграђених станова. Међутим, само 1/3 оних који немају школу или 1/4 оних који немају вртић у близини имају децу у породици, што чини 1,5% укупног узорка домаћинстава. Не постоји значајна разлика у вези са горе наведеним питањима по регионима, осим када се ради о недостатку вртића, што представља много мањи проблем у Војводини (7% домаћинстава без вртића у близини), него у Београду и Централној Србији, где 11% и 16% домаћинстава немају вртић на удаљености до 5км.

Друго релевантно питање у вези са пружањем стамбеног решења било је да ли су корисници имали додатну подршку локалне управе.

Слика 14. Да ли сте добили додатну помоћ од локалне самоуправе у реализацији стамбене подршке? % домаћинстава

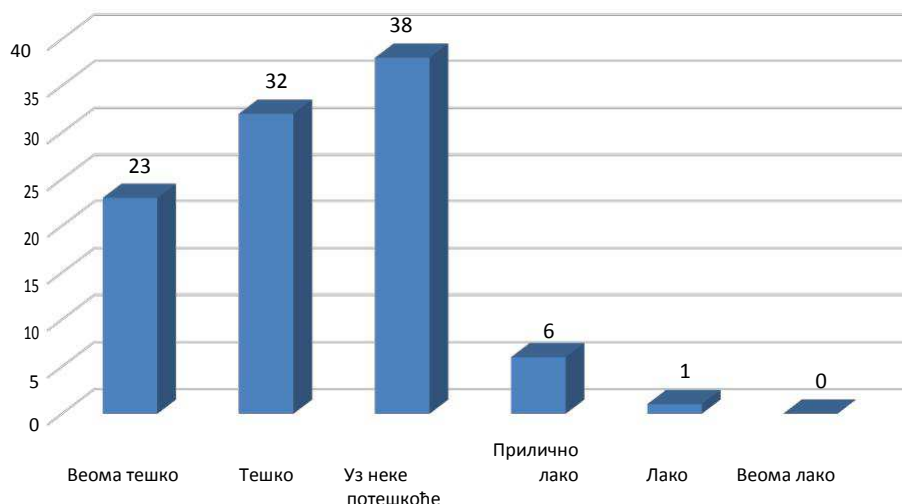

Сасвим је очигледна разлика у постојању подршке локалне управе међу регионима. Корисници из Београда добили су ову подршку у 7% случајева, корисници из Војводине у 34% случајева, а корисници из Централне Србије у 43% случајева.

Претходно смо навели да је проблем незапослености међу корисницима РСП велики. Велики удео наших испитаника, њих 29%, наводи да је један или више чланова њихових породица регистрован у Националној служби за запошљавање (НСЗ). Међутим, само је једна четвртина њих навела да су ти чланови корисници мера активног запошљавања код НСЗ. Чак и мање од тога, само 3%, је навело да су неки од незапослених чланова њихових домаћинстава добили новчану или саветодавну помоћ за самозапошљавање или покретање сопственог посла. У половини ових случајева радило се о финансијској подршци или подршци у природи коју су доделили страни донатори (НВО и међународне организације), док се друга половина односи на саветодавну или финансијску подршку НСЗ.

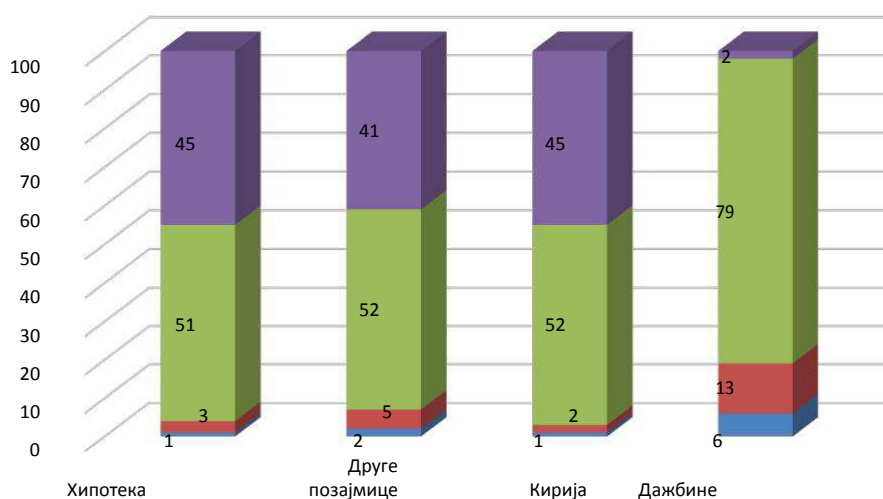
Други налаз о којем смо претходно говорили, односи се на лош финансијски положај домаћинстава корисника РСП. То не чуди кад се зна да је финансијска угроженост била један од релевантних критеријума код подношења захтева за РСП. Кроз ову анализу поменутој слици додаћемо још нијанси преко додатна два показатеља. Прво, из графикана 15 можемо закључити да домаћинства корисника РСП имају проблема да саставе краја с крајем. Укупно 93% њих пријавило је потешкоће с тим у вези. Штавише, 23% свих испитаника навело је да им је то веома тешко.

Слика 15. Узимајући у обзир укупан приход вашег домаћинства, да ли мислите да можете да 'саставите крај с крајем', тј. да платите све рачуне ?,% домаћинства

С друге стране, видимо да нема много домаћинстава која имају потешкоћа у плаћању дажбина. Само је 3,5% оних који имају хипотеку на кућу или који изнајмљују стамбену јединицу неколико пута каснило са плаћањем рате стамбеног кредита или станарине, док је 8,5% оних који имају друге врсте кредита неколико пута каснило са плаћањем рата. Потешкоће у вези са плаћањем комуналних услуга су биле најчешће, пошто оне носе најмањи ризик од принудног иселјења из стамбене јединице. То говори да породице из РСП могу да покрију основне трошкове становања.

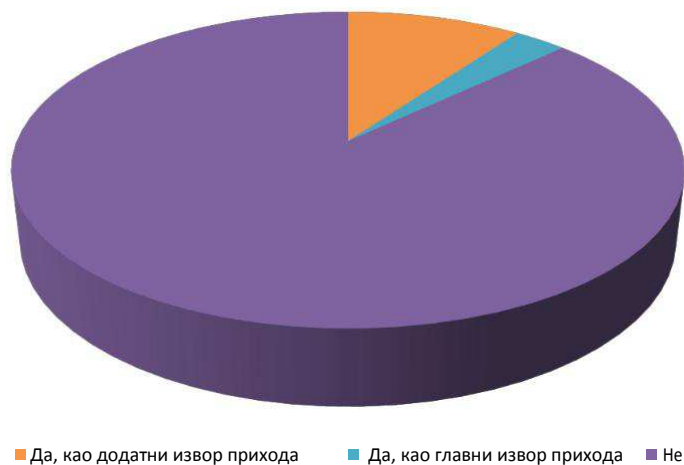
Слика 16. Потешкоће у плаћању дажбина, домаћинстава

Један од начина да анкетирана домаћинства допуне своје приходе је бављење пољопривредном производњом. Међутим, ово није значајан извор прихода за РСП домаћинства: постоји 10% домаћинстава која додатне приходе остварују од пољопривреде и само 3% којима је пољопривреда једини извор прихода. Овде морамо нагласити да приход који се остварује од пољопривреде није чешћи међу корисницима

који бирају сеоске куће у односу на оне који бирају пакете грађевинског материјала или монтажне куће.

Слика 17. Приход од пољопривреде, % домаћинстава

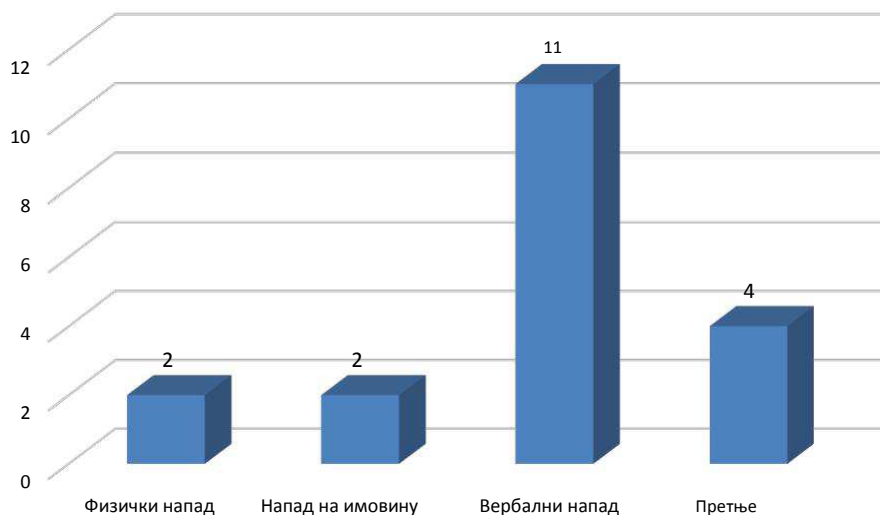
Удео породица које примају новчану социјалну помоћ је додатни показатељ који одсликава ниво сиромаштва породица у РСП-у. Он износи 6% и двоструко је већи него код опште популације Србије. Сразмерно овоме је и удео корисника дечијег додатка, који чини 11%, што је такође високо с обзиром на мали удео домаћинстава са децом у узорку. Ове чињенице показују да је спровођење РСП било правилно усмерено према најугроженијим избеглицама.

Слика 18. Члан домаћинства који прима социјалну помоћ, новчану или другу врсту накнаде, % домаћинстава

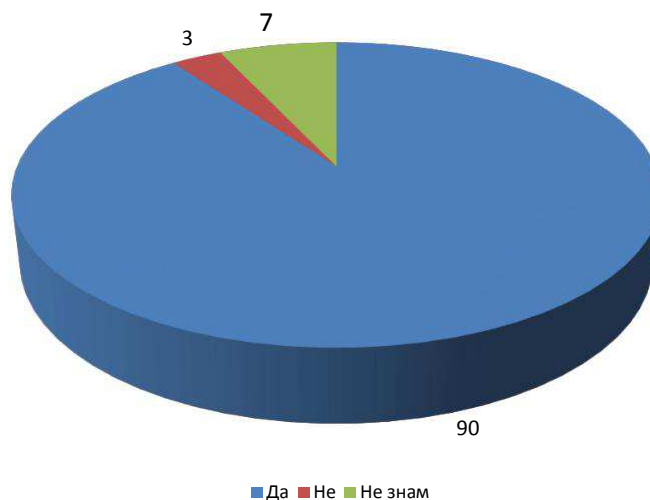
На крају, представљамо налазе добијене по основу пар показатеља чији је циљ мерење нивоа интеграције корисника РСП у локалну заједницу. Један се односи на удео корисника РСП који су доживели неку врсту насиља због свог избегличког статуса, а други на удео корисника РСП који сматрају да су добро прихваћени у својој локалној заједници.

Слика 19. Ризици са којима су се суочили као избеглице у месту становања, % домаћинстава

Вербални напади се у Војводини дешавају ређе него у друга два региона. У Војводини је такво искуство имало 6% испитаника, док је у Београду имало 13%, а у Централној Србији 18%.

Слика 20. Имајући у виду укупну ситуацију у вашем непосредном суседству, да ли сматрате да сте Ви и чланови Ваше породице добро прихваћени у вашој локалној заједници, % домаћинстава

Мањи ниво прихваћености осећају корисници у Београду, у изграђеним зградама, посебно међу самохраним и једночланим домаћинствима (око 83% њих сматра да је добро прихваћено). Генерално, можемо рећи да су корисници РСП добро прихваћени у својим локалним заједницама те да је непријатељско понашање према избеглицама спорадично⁵. Овај налаз је потврђен и у ДФГ. Све породице су потврдиле да се осећају интегрисано у локалну заједницу, осим оних које живе у Камендину (Земун, Београд) а који су пријавили проблеме са локалном ромском заједницом.

⁵ Дешава се у неколико градова, али најчешће у Београду (Камендин и Овча) и у Лозничком пољу.

Закључци

У суштини, извештај показује да су корисници у потпуности користе стамбена решења имплементирана путем РСП, уз ситне детаље у опремању или изградњи које још треба завршити. Процес интеграције је такође у великој мери завршен, али овде неке аспекте треба додатно подржати. Наиме, готово сви корисници осећају да су добро прихваћени у локалној заједници и задовољни су што је њихово стамбено питање напослетку решено. Међутим, будући да су корисници РСП високо осетљива група, они и даље не успевају да унапреде свој економски положај. Стога, подршка њиховом економском оснаживању треба да буде приоритет у будућности.

Готово сви корисници РСП добили су стамбену подршку на територији на којој су већ живели. **То је била повољна околност за њихову даљу интеграцију, а тиме и за одрживост стамбеног решења које су изабрали.** Ово поткрепљују индикатори социјалне интеграције који показују да су корисници РСП добро прихваћени у својим локалним заједницама и да су случајеви непријатељског понашања према избеглицама спорадични и изоловани.

У многим случајевима испорука РСП стамбених решења трајала је неколико година. Ипак, у три четвртине домаћинстава живе и даље исти чланови породице који су наведени у уговору. **Ово је показатељ да се корисници РСП у великој мери ослањају на понуђена решења као једини начин на који могу да унапреде квалитет свог живота.**

Што се тиче инфраструктурне опремљености решења РСП, још увек има преосталих проблема, али они су спорадични - скоро сва домаћинства имају водовод, канализацију или септичку јаму, снабдевање електричном енергијом и унутрашње купатило. Најчешће пријављени недостаци односе се на постојање уређених прилазних путева, код 15% домаћинстава, и на недостатак уличне расвете, код 9% домаћинстава, и односе се углавном на домаћинства која су се пријавила за монтажне куће у Централној Србији на основу грађевинских парцела које су имали у власништву.

Приступ услугама је такође у великој мери решен - код само 3% анкетираних домаћинстава недостаје јавни превоз, док код 3% њих недостаје приступ здравственим установама у складу са утврђеним критеријумом⁶. 5% домаћинстава нема продавницу прехранбене робе на удаљености мањој од 2 км. Коначно, породице које имају децу, а

⁶ Види питање Д.3 Упитника у Прилогу.

истовремено немају школу или вртић у близини, чине 1,5% укупног узорка домаћинстава.

Лични документи корисника и чланова њиховог домаћинства су у великој мери решени - готово сви имају држављанство, док су проблеми у вези са личном картом и здравственим осигурањем незнатни. Па ипак, ово су питања која би требало да су у потпуности решена. С обзиром да би локална управа требало да игра пресудну улогу у том погледу, требало би их подстаћи да појачају свој рад на пружању информација и савета у овој области како би се разлике између 3 региона смањиле на најмању могућу меру у погледу одсуства ове врсте подршке. Корисници из Београда ову врсту подршке добили су у 7% случајева, корисници из Војводине у 34% случајева, а корисници из Централне Србије у 43% случајева.

Нису забележени здравствени проблеми код 84% чланова домаћинства корисника РСП, а број тешко болесних или хендикепираних особа је веома мали. Здравствена ситуација међу РСП домаћинствима је боља него у општој популацији Србије. Такође, издржавани чланови не доводе до значајних проблема у домаћинствима корисника РСП - високи удео издржаваних чланова представља изазов тек за оних 12% домаћинства која у свом саставу имају више од 50% издржаваних чланова породице (деца или стари).

Као што је очекивано, ситуација са стопом запослености и финансијском угроженошћу је гора него код опште популације. Стопа активности је слична оној за Србију уопште, али је стопа незапослености много већа. Потребна је боље прилагођена **подршка економском оснаживању.** Иако је велики број чланова породица корисника РСП регистрован у НСЗ, само је мали број њих добио меру подршке запошљавању од НСЗ-а, а још мањи број корисника РСП (само 3%) пријавио је да су неки од незапослених чланова њихових домаћинства добили новчану или саветодавну помоћ за samozapošljavanje или покретање сопственог посла. Стога би требало детаљније испитати приступ РСП корисника овој врсти подршке и њихову могућност да је користе.

Слаба позиција на тржишту рада ствара проблеме са приходима у домаћинствима корисника РСП. У нашем узорку било је 12% домаћинства која не остварују нити једну врсту прихода од формалног запослења, пензије или новчане социјалне помоћи. Показатељ који указује на ниво сиромаштва домаћинства корисника РСП - удео породица у узорку које примају новчану социјалну помоћ, двоструко је већи него код опште популације у Србији. Стога не чуди што је за 23% домаћинства корисника врло тешко да саставе крај с крајем. **Због тога, и иако нема много домаћинства која имају**

потешкоћа да подмире своје дажбине, економско оснаживање домаћинстава корисника РСП је од пресудног значаја за дугорочну одрживост њихове пуне интеграције у српско друштво.

I

Прилог - анкетни упитник

Упитник о одрживости решења регионалног стамбеног програма

(одговара корисник на чије име гласи решење или његов/њен брачни или ванбрачни партнер)

Име и презиме особе која спроводи интервју: _____

Датум интервјуа: _____

Поштовани/а,

Комесаријат за избеглице и миграције Републике Србије у сарадњи са Мисијом ОЕБС-а и УНХЦР-ом спроводи анкету чији је циљ да омогући увид у квалитет и одрживост постигнутих решења у оквиру регионалног програма решавања стамбеног питања избеглица. Ви сте на случај изабрани у узорак као један/а од 800 испитаника/ца са листе свих корисника програма. Ваши лични подаци неће бити нигде приказани, а ваши одговори ће бити представљени само као део сумарне статистике за цео узорак. Љубазно Вас молимо да на сва питања одговорите тачно и искрено.

A1. Име интервјуисаног: _____

A2. Тачан назив насеља у којем је додељено решење: _____

A3. Општина којој припада насеље у коме је додељено решење:

A4. Категорија корисника РСП:

- 1 – избеглица из Хрватске
- 2 – избеглица из Босне и Херцеговине

A5. Врста стамбеног решења:

- 1 – Стан питање бр. А6
 - 2 – Сеоско домаћинство
 - 3 – Монтажна кућа
 - 4 – Грађевински материјал
 - 5 – Социјално становање у заштићеним условима
- } питање br. A7

A6. Да ли корисник има намеру да откупи стан који је добио кроз овај програм?

- 1 – Да
- 2 – Не
- 3 – Не знам

A7. Да ли корисник живи у стамбеној јединици која је предмет додељене помоћи?

- 1 – Да
- 2 – Не

A8. Од које године корисник борави на територији општине у којој је реализована помоћ РСП? _____

Б. СОЦИО– ДЕМОГРАФСКИ ПОДАЦИ

Основни подаци о члановима домаћинства

В1. Тренутно живи у домаћинству (Наведите однос са носиоцем уговора, нпр. супруг-а, партнер, дете, Родитељ, зет, снаја, пријатељ):	В2. Пол члана домаћинства		В3. Година рођења	В4. Највиши стечени степен образовања (уписати шифру)	В5. Тренутно на школовању (уписати шифру)	В6. Радни статус (уписати шифру)	В7. Инвалидитет (уписати шифру)	Важеће здравствен о осигурање у месту боравка	
	М	Ж						1. да	2. не
1. Корисник РСП/Носилац уговора	1	2						1. да	2. не
2.	1	2						1. да	2. не
3.	1	2						1. да	2. не
4.	1	2						1. да	2. не
5.	1	2						1. да	2. не
6.	1	2						1. да	2. не
7.	1	2						1. да	2. не
8.	1	2						1. да	2. не
9.	1	2						1. да	2. не
Образовање 1. Без школе, премлад-а 2. Незавршено основно обр. 3. Основно образовање 4. Средња стручна школа 5. Гимназија 6. Више/високо образовање (виша школа/факултет)	—		5. Средња школа 6. Факултет/виша школа					Радни статус 1. Власник регистрованог привредног субјекта 2. Нерегистрована привредна делатност 3. Стално запослен, пуно радно време (са уговором) 4. Стално запослен, са непуним радним временом (са уговором) 5. Запослен на одређено време (уговор краћи од 2 године) 6. Запослен без уговора 7. Помажући члан домаћинства (на породичном пољопривредном газдинству, или у породичној	
Тренутно се образује: 1. Не 2. Школа за одрасле 3. Обука, тренинг, усавршавање 4. Основна школа									

фирми)

8. Самозапослени (укључујући пољопривреднике)
9. Незапослен (активно тражи посао)
10. Корисник новчане социјалне помоћи
11. Пензионер
12. Студент/ученик
13. Домаћица
14. Остало (укључујући децу млађу од 6 година)

Инвалидитет

1. Без инвалидитета
2. Сметње са видом
3. Сметње са слухом
4. Психичко обољење
5. Физичко обољење
6. Поремећај комуникације као резултат физичког, менталног или неуролошког инвалидитета
7. Тешка хронична болест (без самосталности у облачењу, јелу, одржавању личне хигијене итд.)
8. Остало (навести)

С. СТАТУС И ПРИСТУП ПРАВИМА

С. Какав је статус чланова вашег домаћинства у земљи?

С1. Тренутно живи у домаћинству (Пратити исти редослед као у табели В)	С2. Држављанство		С3. лична карта		С4. Избеглички статус		С5. Пребивалиште/боравиште пријављено на адреси решења	
	1. да	2. не	1. да	2. не	1. да	2. не	1. да	2. не
1. Корисник РСР/Носилац уговора	1. да	2. не	1. да	2. не	1. да	2. не	1. да	2. не
2.	1. да	2. не	1. да	2. не	1. да	2. не	1. да	2. не
3.	1. да	2. не	1. да	2. не	1. да	2. не	1. да	2. не
4.	1. да	2. не	1. да	2. не	1. да	2. не	1. да	2. не
5.	1. да	2. не	1. да	2. не	1. да	2. не	1. да	2. не
6.	1. да	2. не	1. да	2. не	1. да	2. не	1. да	2. не
7.	1. да	2. не	1. да	2. не	1. да	2. не	1. да	2. не
8.	1. да	2. не	1. да	2. не	1. да	2. не	1. да	2. не
9.	1. да	2. не	1. да	2. не	1. да	2. не	1. да	2. не

С6. Приступ пензији - да ли неко од чланова домаћинства има препреке у остваривању права на пензију у:

1	Србији	1. да	2. не	3. није релеванто
2	Земљи порекла	1. да	2. не	3. није релевантно

I

D. ПОДАЦИ О СТАМБЕНОЈ ЈЕДИНИЦИ КОЈА ЈЕ ПРЕДМЕТ ПОМОЋИ

D1. Колико чланова породице наведених у уговору о решавању стамбене потребе тренутно живи са вама?

1. који су наведени у уговору о решавању стамбене потребе
2. Један или више чланова породице, али не сви који су наведени у уговору

D2. Да ли стамбена јединица која је предмет помоћи у оквиру овог програма поседује следеће?

1	Струја	1. да	2. не
2	Водовод	1. да	2. не
3	Пумпа за воду	1. да	2. не
4	Купатило у оквиру стамбене јединице	1. да	2. не
5	Канализација	1. да	2. не
6	Септичка јама	1. да	2. не
7	Интернет	1. да	2. не
8	Јавна расвета у улици	1. да	2. не
9	Асфалтирани прилаз стамбеном објекту	1. да	2. не

D3. Подаци о квалитету локације на којој се налази стамбени објекат

1	Редовни јавни превоз до центра општине	1. да	2. не
2	Здравствена установа (нпр. дом здравља, амбуланта) која ради најмање једном недељно, на удаљености мањој од 10 км	1. да	2. не
3	Продавнице мешовите робе, на удаљености до 2 км	1. да	2. не
4	Основна школа, на удаљености до 5 км	1. да	2. не
5	Обданиште, на удаљености до 5 км	1. да	2. не

D4. Да ли сте имали додатну помоћ локалне управе у реализацији додељене стамбене помоћи? (додела одговарајућих дозвола, администраирање потребне документације)?

- 1 – Да 2 – Не 3 – Није релевантно

Е. ПОДАЦИ О ЗАПОСЛЕЊУ И СОЦИЈАЛНОМ ПОЛОЖАЈУ

Е1. Ако у Вашем домаћинству има незапослених особа које активно траже посао, да ли је неко од њих (укључујући вас) пријављен у Националној служби за запошљавање?

1 – Да (један или више чланова породице)

2 – Не, нико од незапослених није пријављен у НСЗ питање бр. Е4

Е2. Да ли је неко од незапослених чланова домаћинства (Ви или неко други) конкурисао за подршку у активном тражењу запослења?

1 – Да – Објасните за коју подршку и од кога: _____

2 – Не, нико од незапослених није конкурисао за подршку у активном тражењу запослења

Е3. Да ли је неко од незапослених чланова домаћинства (укључујући и Вас) био корисник неког програма и / или новчане помоћи за самозапошљавање или економске подршке за покретање предузећа (НСЗ или други донатор)?

1 – Да – Објасните какву помоћ и од кога: _____

2 – Не, нико од незапослених није користио програм или новчану помоћ за самозапошљавање или покретање предузећа

E4. Да ли сте у претходних 12 месеци били у ситуацији да касните са плаћањем трошкова или са отплатом кредита због финансијских потешкоћа?

		Да, једанпут	Да, више пута	Не	Није примењив о
1	Отплата кредита за стан или кућу у којој живите	1	2	3	4
2	Отплата других кредита (потрошачких, за ауто, итд.)	1	2	3	4
3	Рента за стан	1	2	3	4
4	Комуналне услуге за стан у којем живите (грејање, струја, гас, вода, итд.)	1	2	3	4

E5. Да ли остварујете приходе бавећи се пољопривредом (земљорадња и сточарство)?

- 1 – Да, то нам је додатни извор прихода
- 2 – Да, то је наш главни извор прихода
- 3 – Не

E6. Уколико неко од чланова Вашег домаћинства прима новчану социјалну помоћ или остварује ослобађање од плаћања комуналних услуга, или помоћ у огреву или слично, молимо да означите врсту помоћи

1.Месечна новчана социјална помоћ	1. да	2. не
2.Дечији додатак	1. да	2. не
3.Туђа нега и помоћ	1. да	2. не
4.Једнократна социјална помоћ	1. да	2. не
5.Субвенције за плаћање станарине, грејања	1. да	2. не
6.Помоћ у огреву, храни, одећа, превозу...	1. да	2. не
7.Ђачке/студентске стипендије ...	1. да	2. не
8.Друго (навести) _____	1. да	2. не

Е7. Када размишљате о укупном приходу свог домаћинства, да ли сматрате да је Ваше домаћинство у могућности да „састави крај с крајем“, тачније да плати своје неопходне трошкове?

1. Веома тешко
2. Тешко
3. Са извесним потешкоћама
4. Прилично лако
5. Лако
6. Веома лако

Е8. У последњих 12 месеци да ли се догодило да неки од чланова породице нису посетили лекара, а требало је?

1. Да
2. Не

Е9. Који је главни разлог зашто нисте посетили доктора?

Е10. Да ли сте у месту боравка због тога што сте избеглица искусили следеће?

		да	не
1	Физички напад	1	2
2	Напад на имовину	1	2
3	Вербални напад	1	2
4	Претње	1	2

E11. Када узмете у обзир укупну ситуацију у свом непосредном окружењу, да ли сматрате да сте Ви и чланови вашег домаћинства добро прихваћени у заједници у којој живите?

1 – Да

2 – Не

3 – Не знам

Да ли бисте желели да оставите још неки коментар?

Коментари особе која је спровела интервју
